

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень. у вівторок, четвер і суботу. Видав. Робітничо-Фармерське Видавнє Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро. ві вулиці Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. Ю. Ляльчак, голова.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ПАРЛЯМЕНТ І СЕНАТ.

У всіх "демократичних" країнах світа парламентарна система є, так звана, дво-палатна. Встановлюючи парламент, всі члени якого є вибрані народом, велика буржуазія, а головне поміщицтво і аристократія відвоювали собі так звану верхню палату, знаву в більшості країн під назвою сенат.

Члени "верхньої палати" — сенату в деяких країнах є вибрані, а в інших, як от хоч би в Англії та Канаді, є цілком назначувані. Обов'язком сенату є слідити, щоб палата не провела таких законів, що були-б на шкоду пануючій класі. Тому ніодні закон, ухвалені палатою послів, не має сили доти, доки він не перейде через сенат. Розуміється, в деяких країнах, навіть в самій Англії палата лордів має все-ж таки більшість голосів, ніж канадський сенат. Там, хоч палата лордів відкидає законопроект, то коли він перейде в палату послів три рази, він стає законом понад голову палати лордів.

Що іншого ми бачимо в Канаді. Тут, коли сенат кинув до коша якийсь ухвалений парламентом законопроект, то там йому аминь. Останній парламент ухвалив був ряд таких законопроектів, що вони були на користь робітникам і фермерам Канади. Такими були законопроекти: про досмертну пенсію старим людям, поправки до імміграційного закону, на основі якого навіть британські уроченці можуть бути депортовані з Канади без судової розправи, пару законопроектів корисних фермерам, але коли вони прийшли перед сенатом, то там їх відкинуло.

Члени канадського сенату назначують прем'єри, тобто вони прекадають їх генерал-губернаторові, а цей затверджує. А тому, що в Канаді через довгі роки був консервативний уряд, то в сенаті опинилася більшість старих членів тої партії. Виходить таке, що який-би там парламент тепер не був, сенат лишається консервативним і буде консервувати всякі поступові законопроекти парламенту.

Розуміючи це, робітництво, зглядно його організації, аж до реакційної ексекютиви Трейдс енд Лейбор Конгресу включно, домагається скасування сенату, як найбільш реакційного апарату великого капіталу країни.

Що думає про сенат не тільки робітництво, але й загальне дрібно-буржуазне громадянство цієї країни, красномовно свідчить реагування шість-тисячної публіки на мітінгу бувшого ліберального прем'єра Кінга в Вінніпегу. У своїй три-годинній промові Кінг через шість час старався виманити сенат. Але коли йому прийшлося говорити про ті закони, які його уряд пропонує і парламент ухвалив, а сенат відкинув і коли він згадав, що цьому лихові треба вже щось зарідити, то сая загримів від оплесків і оклику.

Одним словом само дрібно-буржуазне громадянство прийшло вже до того переконання, що час вже що стару аристократичну інституцію здати в історичний архів. Але ліберальна партія, хоч і не вдоволена теперішнім сенатом, цього не зробить. Що найбільше вона буде старатися зробити, то хіба зреформувати сенат в той спосіб, що переняє до него більшість своїх представників. Хоч це також навряд чи й вдасться, бо сенатори назначуються до смерті.

Тому одиноким лікмом на сенат є кінч організованого робітництва. Але цей кінч може бути здійснений тоді, коли робітництво й фармерство прийдуть до парламенту поважною силою.

РОЗБИТТЯ ПЕРЕГОВОРІВ АНГЛІЙСЬКИХ МАЙНЕРІВ З КАПІТАЛІСТАМИ.

Зібралася в Лондоні конференція між властителями копалень і представниками страйкуючих — ось вже чотири місяці майнерів, щоб прийти до якогось порозуміння й закінчити майнерський страйк. Але конференція збилася скоро лише збіралася. Властители отверто заявили, що вони ані крока не поступлять зі своїх позицій. Вони стоять за зниження платні за 8-годинний день праці й за дистриктові угоди.

Що-ж це значить? Це значить, перше — що після чотирох місяців страйку майнери повинні вернутися до праці за таку платню, яку дадуть їм капіталісти; друге — вони мусять працювати 8 годин на день, хоч до страйку працювали 7 годин; третє — угода мусять бути заключувана не з цілою майнерською федерацією, але кожний майнерський дистрикт повинен заключувати угоду зі своїми роботодавцями з поодиноким, ось наприклад так, як Шерман в покійному 18. дистрикті Ю.М.В.А. підчас останнього страйку на заході Канади заключував сепаратні угоди з поодиноким в кожній кемпі.

Коли два перші пропозиції англійських капіталістів означають погіршення умовин праці й зменшення платні, то третє означає розбиття майнерської федерації, тобто цілої юні, що об'єднує в собі мільон майнерів. Це було-б найбільшою поразкою майнерів. Бо своєю організацією англійські майнери творили десятки років, боролися за неї довгими тяжкими страйками, а нині капіталісти рішили цю організацію розторопити. Для цього вони уживають всіх засобів і підходів, для цього вони несуть великі втрати, бо знають ціну робітничої організації.

Чи, встоять англійські майнери проти цього наступу? Чи вистоять вони єдиної своєї організації? Воли були-б легко відстояти не тільки єдиної своєї організації, але й всі свої попередні здобутки, коли-б разом з ними стояли всі ті юні, що вийшли на генеральний страйк, або коли-б за ними тепер стояли організації того інтернаціоналу, до якого вони належать. Але англійських майнерів лишено одинокими в їх бороть-

бі. Одинокими робітничими організаціями, що дають майнерам дійсну допомогу, є радянські робітничі організації. Ще й тепер можна підтримати англійських майнерів, коли-б масово взятися, але... коли-б то взятися.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ.

(Статтю подаємо за галицьким "Новим Часом")

В неділю дня 1. серпня відбулося у Львові заходом Народної Організації віче у важкій справі: амністії для політичних в'язнів!

Сая укр. театру не змогла помістити всіх присутніх. Реферат виголосив др. Марітчак. Після реферату представник поліції комісар Вагнер роз'явив віче з огляду на настрої, викликані рефератом. Нічого не помогли протести присутніх послів А. Васильчука т/у Пашука. Відділ поліції вдерся на сая і силою розігнав вічевиків.

Настрої на вічу був справді піднесені. Та чи в наслідок якогось штучного підбурювання бесідників?

Ні! Загальне обурення викликали, бо мусяли викликати, факти, від яких волосся на голові стає.

Польське тюремництво має вже свою славу. Не будемо описувати його на підставі наших власних інформацій, щоби не наразитися червоному олівцеві. Але послухаймо, що лише про польське тюремництво польський тижденьник "Glos Prawdy", в числі 152, з 31. липня.

"В декотрих тюрмах в'язнів є 3-5 разів більше, чим місця для них. В наслідок цього в тюрмах Лодзі, Кракова, Рівного, Лука і інших на одного в'язня припадає 1.5 шестиступного метра воздуха, місто 16-20, як того вимагають гігієнічні потреби для людей стадо замкнених. Тяжко собі уявити, як в тім натовпі люде можуть покластися до сну — сплять часто по 2 або 3 на однім сіннику, часто й без сінника.

Люде, що входять до тих келій з волі — дусяться в зіпсутім воздуху.

В тих умовах з децизії урядів справедливості живе в Польщі кількадесят тисяч люде — місяцями, роками, довгими нескінченими роками, часто до кінця життя, то є доки сил ім вистарчить.

В республіці польській на кожних 1000 горожан є 2-ох в тюрмі. У Франції в 2-ох в Бельгії 0.8, в Швейцарії 0.7, в Чехословаччині 0.7, в Англії 0.3.

Арештованні чоловіки, позбавлення його найціннішого дару: волі, — головне, коли він належить до пролетарської класи — доконується з переражкою легкістю і з цілковитим браком відповідальності.

З цілою рішучістю тверджує (пише авторка статті), що в річи посолитій польській в тіх хвилях сотки люде перебуває в превентивнім арешті (до слідства) около 3 роки, а тисячі є таких, що мучаться в слідчій арешті по 2 роки.

В справах політичних, згідно з моїми обчисленнями, арешт слідчий — від арештованого до остаточного присуду триває пересічно 22 місяці.

Чи не є каригідним, сказувати люде, часто зовсім невинних, тільки підозрілих о проступок, — на мuku кількітної тюрми — звичайно страшною тюрми?...

Таке пише орган, що стоїть дуже близько Пилсудского — теперішнього пана всіх тюрм і долі тих нещасливих в'язнів. І чи не облуда це — писати про ті страхиття, бути свідомим, що діється, і пальцем не рухатися до сну — сплять часто по 2 або 3 на однім сіннику, часто й без сінника.

Люде, що входять до тих келій з волі — дусяться в зіпсутім воздуху.

ЗРОЗУМІЛИ.

Ще перед війною читав я в газеті, як робітництво Ленінграду, тоді ще Петербургу, улаштувало овацію балетній танцюристці, зветься Геллер, коли вона вступила перед ним з класичними танцями в Народному Домі.

Народний Дім в Петербурзі був одиноким інституцією для робітників і служивих, яким доступ до великих театрів був замурований високими цінами й зовнішнім виглядом робітничого одягу.

Але ось одна балетна "гайклес" танцюристка рішила піти й потанцювати в Народному Домі для робітників і панських наймичок. Була-б тільки, чи вони зрозуміють її класичні танці і чи зможуть оцінити. Бо до цього часу вона танцювала в вищих театрах для "вибраної" публіки, для "мишійних жеребчиків", як казав поет Некрасов.

Пішла вона до Народного Дому, відтанцювала. Робітництво улаштувало їй овацію не тільки в салі, але й на дворі, коли вона вийшла з салі, таку овацію, якої вона ніколи не мала від "вибраної" публіки. Робітництво зрозуміло.

Коли Ц.В.К. ТурфДім вислюжив в концертну об'їздку на західну Канаду вінницьку мандолинову оркестру, яка мала там виступати між ріднонаціональною, хоч переважно ріднонаціональною, публікою, то я, переглянувши три програми концертів оркестри, пригадав собі вище описану подію в Петербурзі і записав себе — чи публіка зрозуміє ці програми.

Перше я брав під увагу ріднорідність публіки по національності і її соціальний стан. Беру програму № 1. Перша її половина — самі класичні твори. Чи зрозуміє їх загально і українське робітництво й фармерство? Друга половина програми — українська: народні пісні й оригінальні твори українських композиторів — чи

зрозуміє їх англійське, французьке, італійське робітництво та неукраїнська публіка взагалі?

І коли хто пильно слівив за всіма рецензіями, що містилися й містяться в "У.Р.В." про концерти вінницької мандолинової оркестри, той згодиться зі мною, що вся ріднорідна публіка зрозуміла всі точки програми цих концертів якнайкраще.

Ось англійський робітник з Келтари пише до англійської робітничої газети в Едмонтоні про концерт в Келтарі й каже, що друга половина програми (українські пісні) йому краще сподобалася, як класичні твори. Рецензент "Edmonton Journal" пише майже те саме. Інші рецензенти й робітники пишуть, що публіка однаково вітає кожну точку. Те саме в місті, те саме й на фармах.

А то часом кажуть: то тяжко річ, і публіка не зрозуміє. Зрозуміє, тільки виконайте її як слід. Чому одна й та сама публіка в Едмонтоні викликала по два рази "О, соде міо" і "Щедрика"? Чому вона, хоч не розуміє слів дуєту (сварка хлопця з дівчиною) й завертає його й кличе "ше раз", "ше раз"?

Публіка зрозуміє, тільки треба щоб наші музиканти, співаки, аматори зрозуміли, що кожний музичний твір, кожна пісня, кожна драма вимагає совісного виконання, а не партачання. З найкращого твору можна зробити нікому не зрозумілу мшанину, а простеньку народну пісню можна виконати так, що вона загорить до серця й до розуму кожного.

Тож зятяте собі це, товариші й товаришки, співаки й співачки, аматори й аматорки, якраз тепер зятяте, перед наступом зимового театрального сезону. Зрозумієте перше як слід ви самі те, що ви граєте чи співаєте, зрозуміють вас люде. Не зрозуміють вас, не зрозуміють вас люде.

Дядя.

Хто знайшов — зголосися! Редактори "Кан. Українця" загубили виборчу орієнтацію. Ось тільки послухайте, якої вони спляють в останньому числі в редакційній статті:

"Тому, що ми навчилися слухати когось особливо при виборах на кого голодувати, жнемо чужим розумом а не своїм, тому ми не маємо ще свого політичного змислу і не орієнтуємося, але вислугуємося платним агентам, (підкреслення мої — К-ко), що використовують нас на свою власну користь, а нас всіх представляють за такий таний виборчий матеріал, що на найменшу дурничку нас може взяти. Тому кожний хто має честь назвати себе виборцем, повинен руководити своїм власним розумом і без підшептів агентів дати голос на того кандидата, котрий на його думку заступає найкращу партію для керми Канадою."

І пощо було аж так багато горювати? Краще сказати коротко і ясно: люде добрі, голосуйте на кого хочете, бо ми дістаємо запаморочення голови.

Кажуть редактори "Кан. У.Крайні", що вони живуть чужим розумом, а не своїм. Ми це казали роки тому назад.

Редактори "Кан. Українця" кажуть: "ми не маємо ще свого політичного змислу"... Видно, що не дістали ще виборчого гальмування.

Тришки поезії з "Укр. Голосу".

"Брат брата тут ненавидить, Як би міг, стробить, В лоцях води утопивби, Або прямо з'їбти".

До цього часу ми чули про модернізм, символізм та футурізм в літературі, а тепер от це маємо кацібаїзм.

Читаємо в "Кан. Українці":

"Другим бесідником був При. Брат Методій Ч. Бр. Хр. Шк."

Такого назвіска немає навіть в китайській народ.

Гриневський роздає вже своїм сівочикам золоті хрести з гербами...

Ще за те, що вони ще не воювали, а коліна ім вже трясуться.

Аж з Лондону приїхав до Канади єпископ допомагає Міенові і найшов, що Галиція, Польки й інші невідомі йому двоніг створили, що заселюють західну Канаду, є дуже небезпечні для Англії.

Чому, ваша консервативна ексцеленція? Може не користуватися вас пишеним хлібом?

За грецьким диктатором Пангалосом, поволали аеротлянами в повітрі, автомобілями по суші, а спіймали аж кораблем на морі.

"Кан. Українці" каже, що в погоні за Пангалосом — "Конділіс удався вітраком на остров Спелса..."

В старому краю люде вітраками мують мелють, в Греції вітраками літають.

Видко, що редактор "Кан. Українця" знає, що бараболі ростуть на дереві.

Куржученко.

І В РУМУНІ "ШПОНСЬКА" АФЕРА.

З Бухаресту повідомляють, що в громаді Регіна впаля поліція на слід великої військової шпінської організації, що працювала на користь Радянського Союзу. Арештовано 10 осіб.